

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

-

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

5 § Luvun säännösten suhde muihin varautumista koskeviin säännöksiin

Kuntien velvollisuuteen ohjata tytäryhtiöidensä varautumista tulisi ottaa kantaa valmiuslaissa, jotta se olisi yhtenäinen kuntalain kanssa. Jaamme kuntaliiton huolen siitä, että tämä velvollisuus saattaa muussa tapauksessa jäädä epäselväksi.

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

-

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonenettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

44 § Sosiaali- ja terveydenhuollon erityinen työvelvollisuus

Pykälissä 44-46 määriteltyjä velvollisuuksia toimittaa työmääräyksiä pitäisi tarkastella kokonaisuutena. Esimerkiksi väestönsuojelutehtäviin määrää pelastusviranomainen, eli vastaavaa viranomainen, kun taas terveydenhuollon tehtäviin ehdotetaan työvoimaviranomaista, joka ei kuitenkaan ole terveydenhuollon varsinainen viranomainen. Eli onko työmääräystä toimittava taho vastuuviranomainen, vai keskitetysti työvoimaviranomainen? Tässä suhteessa tuemme kuntaliiton lausumaa siitä, että useamman viranomaisen toimitettavan työmääräyksiä olisi tärkeää pystyä koordinoimaan, jotta samoihin resursseihin ei kohdistu useampia määräyksiä.

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Olemme kuntaliiton kanssa samaa mieltä siitä, että kunnille muiden viranomaisten toimesta asetettavat vaatimukset voivat jossain tapauksessa vaarantaa kuntien omat toiminnot ja tässä laissa määrättyjen velvollisuuksien toimeenpanon. On myös mahdollista, että useampi viranomainen voi tarvita samoja resursseja. Mainittakoon tässä yhteydessä opetustilat, henkilöresurssit sekä erityisesti infran hoitoon tarvittava kalusto. Esimerkiksi Rauman kohdalla puolustusvoimat ovat varanneet kaikki infraa ylläpitävien alihankkijoiden kaluston, jolloin kunnan kyky ylläpitää infraa poikkeusoloissa, esim. tie- ja vesiverkostoa, vaarantuu huomattavasti.

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

97 § Terveysturvaa koskevat päätökset

Yhdymme kuntaliiton toteamukseen, että poikkeusoloissa verkostoon tulisi olla mahdollisuus johtaa talousvettä, joka ei täytä kaikkia laatuvaatimuksia. Tätä vettä voisi käyttää peseytymiseen, pyykinpesuun ja WC:n huuhteluun, mutta ei juomavetenä eikä ruuanvalmistukseen. Juomavesi olisi tällöin toimitettava vesiverkoston ulkopuolelta. Toiminta edellyttäisi, että vedenkuluttajia on informoitu asiasta kattavasti.

101 § Opetustoiminnan ja kasvatuksen järjestämistä koskevat muutokset

Valmiuslaissa tulisi turvata opetuksen jatkuminen myös siten, että opetustilojen siirtyminen muuhun käyttöön voisi tapahtua ainoastaan opetuksesta vastaavien viranomaisten kanssa sopimalla. On kohtuutonta edellyttää perusopetuksen jatkuvan, ellei siihen edellyttämiä tiloja ole käytettävissä. Myös opetusviranomaisten mahdollisuus joustaa muista opetukseen liittyvistä velvollisuuksista, kuten kouluruokailusta, kuljetuksesta ja yksilöllisen tuen järjestämisestä tulisi ilmaista laissa selkeästi, jotta niitä uskalletaan tarvittaessa soveltaa.

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

131 § Vesihuollon turvaaminen

Viitaten toteamuksiimme liittyen 14 lukuun, yhdymme kuntaliiton ehdotukseen muotoilla kolmatta pykälää seuraavasti:” 3) sen estämättä mitä vesihuoltolain 14 §:ssä säädetään, vesihuoltolaitoksen toimittamaan vedenjakelualueensa vesijohtoverkostossa muihin kotitaloustarkoituksiin kuin

juomavedeksi ja ruoanvalmistukseen (esim. Käymälän huuhteluun tai peseytymiseen) soveltuvaa vettä, jos talousvettä ei voida jakaa verkostossa.”

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

141 § Rakentamisen aloitus- ja jatkamislupa

Rakennuslupamekanismi tuntuu liian jäykältä vastaamaan niihin rakentamisen, korjausrakentamisen ja (tilapäisen) infran rakentamisen tarpeisiin, joita poikkeusolot voivat synnyttää. Näissä tilanteissa pitäisi olla mahdollisuus poiketa myös kaavoituksen ja valituskäytänteiden asettamista rakentamisen rajoituksista. Esim. väestönsuojaa tai väistötiloja pitäisi pystyä rakentamaan erittäin lyhyellä aikataululla. Valmiuslain tulisi turvata tarvittava rakentaminen käsittelyprosessia keventämällä, mahdollisesti jopa kaavan ohitse.

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Säätämisyjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

-

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

Muut / yleiset huomiot

Poikkeusoloissa olisi tarvetta keventää hallintokäytänteitä monella tavalla, joihin muutosehdotus ei toistaiseksi ota kantaa. Esimerkiksi välttämättömiä hankintoja tulisi voida toteuttaa suoraan hankintoina ja tieto- ja asiakirjapyyntöjä sekä oikaisuvaatimusprosesseja pitäisi voida jäädäyttää määräajaksi keventämään hallinnon työtaakkaa.

Kupiainen Kristiina

Rauman kaupunki - Konsernipalvelut/Tiedonohjaus/Asiantuntijapalvelut /
turvallisuuspäällikkö Tanja Ufer ja juristi Panu Helamaa